

Metode, mijloace și acțiuni subversive care au vizat destrămarea României (1919-1944)

Dictatul impus în fosta capitală a imperiului habsburgic, Viena, la 30 august 1940, de miniștrii afacerilor externe ai Germaniei și Italiei, a obligat România să cedeze Ungariei o parte din Transilvania¹ cu o suprafață de aproape 50.000 kmp, a cărei populație cuprindea, după datele stabilite de Institutul Central de Statistică al României, la 1 ianuarie 1940, 2.612.102 locuitori, dintre care 1.314.654 români, 969.176 unguri și 328.272 de alte naționalități (germani, evrei, ruteni, slovaci etc.). Sentința de la Viena a urmărit un dublu scop: pe de o parte, a dorit să slăbească politic și să aservească economic România, deoarece, după 1918, a fost un element constant în politica respectării tratatelor de pace și a securității colective, iar pe de altă parte, actul a reprezentat o recompensă acordată guvernului de la Budapesta care, în mod constant, a susținut politicile revizioniste inițiate de Berlin și Roma.

A doua zi după pronunțarea verdictului, autoritățile civile și militare au început pregătirile pentru evacuarea teritoriului, preluat de armata maghiară în perioada 5-12 septembrie 1940. În următorii patru ani, jumătate din Transilvania a cunoscut o administrație maghiară care a avut un singur scop: distrugerea a tot ce este românesc. Metodele au alternat între expulzări forțate în masă, asasinatle individuale și în grup, maghiarizarea forțată prin școală, administrație, armată și religie². Din acel moment au putut fi aplicate toate îndemnulile propagandistice din perioada interbelică, toate amenințările și promisiunile politicianilor unguri privind refacerea regatului Sfântului Ștefan și toate experimentele trupelor regulate sau paramilitare, care se antrenaseră special pentru aceste vremuri. Ura devastatoare a apărut în anul 1919, în timpul „*contrarevoluției albe*”, când trupele comandate de amiralul Miklos Horthy³ s-au răfuit cu adepții „*roșii*” ai lui Bela Kun⁴. După 20 de ani, în 1940, în Transilvania, organizația teroristă „*Ungurii care se trezesc*” a renăscut sub forma unor grupuri paramilitare, cu sarcini subversive la adresa României. Revizionismul maghiar s-a bazat pe o propagandă extraordinară, însă a rezervat serviciilor secrete un rol de prim ordin. Prin tratatele de

pace de după primul război mondial, Ungaria a fost obligată să se demilitarizeze, să reducă numărul și activitatea organizațiilor sale informative și polițienești, care au avut o extensie și un rol atât de nociv în reprimarea naționalităților asuprite din cadrul imperiului dualist. Aceste restricții au fost însă, constant, nesocotite de către regimul Horthy, iar serviciile secrete nu numai că au fost refăcute, dar au cunoscut o dezvoltare ascendentă și diversificată⁵. Preluând modelul altor state totalitare, Ungaria și-a organizat activitatea informativă externă pe baze totale, la nivel de stat, începând cu cabinetul regentului și terminând cu ultima verigă a organizațiilor revizioniste. O organizare metodică și complicată, care a întrunit toate caracteristicile subversiunii abile și fără scrupule, a fost pusă în acțiune contra statelor vecine, cu scopul final de a modifica granițele stabilite în 1919-1920.

Principalele organisme guvernamentale investite cu atribuții directe sau executive în domeniul informativ au fost: Secția a II-a din cadrul Președinției Consiliului de Miniștri ungar, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Ministerul Afacerilor Străine, Ministerul Propagandei, alături de organe neguvernamentale (asociații și organizații de stat, sociale, particulare, formațiuni paramilitare și/sau teroriste etc.). Prin obiectivele urmărite și, mai ales, prin vasta rețea de informatori și colaboratori existenți în România, spionajul ungar s-a relevat ca unul din cele mai periculoase servicii secrete pentru integritatea teritorială a statului român, fiind, în unele privințe, superior celui german. Până în anul 1921, serviciul de spionaj ungar a aparținut de Marele Stat Major, apoi a fost atașat Ministerului Apărării Naționale – Secția a VI-a. Birouri de spionaj funcționau și la brigăzile teritoriale mixte ale armatei ungare, existente în Budapesta, Pecs, Seghedin, Debrețin și Miskolc. Brigada I din Budapesta avea în componere două secții informative: una ofensivă, respectiv defensivă. Secția ofensivă era divizată în trei birouri: a) Cehoslovacia, b) România, c) Iugoslavia.

Din 1920 a luat ființă o centrală de propagandă și informații, organizată în comun de Ministerul Apărării Naționale și cel al

Afacerilor Străine, care cuprindea subsecții pentru România la Debrețin, Nagybecskerek și Seghedin. Unitățile militare, de grăniceri și formațiunile de jandarmi de la granița de est au fost angrenate în culegerea de informații cu caracter militar din România⁶. În această activitate au fost întrebuințați și maghiarii care treceau regulat granița pentru muncile agricole, în interes de afaceri sau turism. Tot în acest scop au fost interogați cetățenii români de naționalitate maghiară care treceau în Ungaria pentru diverse probleme. Agenți ai serviciului de spionaj ungar au fost infiltrați în adâncimea teritoriului românesc, această acțiune fiind ușurată de unele elemente șovine din rândul naționalității maghiare. Aceste elemente au provenit din armată, din fostele servicii de informații, contrainformații și polițienesci austro-ungare, precum și din rândul organizațiilor paramilitare și teroriste. Agentura serviciilor s-a recrutat din rândurile dezertorilor din armata română, a maghiarilor din Ungaria cu legături sau rude în România, a studenților maghiari aflați la studii în Ungaria, a marinarilor care navigau pe Dunăre, a unor persoane averse după bani și cu o moralitate îndoielnică; o altă categorie atrasă la colaborare a fost alcătuită din rândul maghiarilor care lucrau în aparatul de stat și de siguranță român, în industria de apărare națională, în transporturi, comunicații telefonice și telegrafice, poștă etc. O atenție deosebită s-a acordat atragerii în acțiuni ostile statului român a unor cadre militare și din aparatul polițienesc, a celor înclinați către anumite vicii și predispuși la cheltuieli exorbitante cu femei sau la jocuri de noroc. Aceștia erau monitorizați o perioadă de timp, apoi se trecea la acțiune, fie prin prostituate, fie prin achitarea unor datorii de onoare, după care erau șantajați cu mediatizarea acestor lucruri sau... colaborarea. În cadrul activității cu rețeaua informativă, a fost utilizată o paletă largă de forme de stimulare: retribuții financiare după valoarea informațiilor sau a documentelor procurate, amenințări cu denunțul la autoritățile române pentru dezertare sau spionaj, avantaje la înscrierea la facultăți sau întreținerea gratuită acordată studenților de la universitățile din Ungaria celor care aveau familiile în România, exploatarea sentimentelor naționale ungare etc.

Organizațiile și societățile cu un caracter mascat revanșard și revizionist ale populației maghiare din România s-au transformat, în timp, în adevărate oficine de spionaj în

favorează Budapestei⁷. Preoții romano-catolici, reformați sau unitarieni, n-au precupețit nici un efort pentru a sprijini activitatea informativă a serviciului de spionaj ungar, iar conducătorii Partidului Maghiar transmiteau regulat la Budapesta rapoarte de activitate privind situația populației pe care o reprezentau și comportamentul autorităților române.

Turismul, vizitele la conaționali din România și excursiile în diverse locuri istorice din Transilvania, mai ales în zone strategice și obiective militare, au constituit mijloace întrebuințate de spionajul horthyst pentru documentarea unor date militare sau economice. Presa minoritară maghiară și lucrările editate de unii intelectuali maghiari au contribuit la scurgerea unor informații spre vest, iar ziarele din Ungaria au incitat cetățenii minoritari la acțiuni ostile contra statului român. La rândul lor, reprezentanțele diplomatice și consulare maghiare din România s-au transformat în centre de instigare revizionistă, desfășurând o agresivă activitate informativă și propagandistică.

Activitatea informativă împotriva României, în prejma celui de-al doilea război mondial, a fost organizată de centrul principal de la Szolnok și de subcentrele acestuia de la Debrețin și Seghedin, precum și de posturile de vamă de la frontiera comună dintre cele două țări. În cele trei orașe s-au centralizat datele obținute asupra spațiului românesc și se procurau agenților acte de identitate false și mijloace materiale pentru executarea misiunilor. Trecerea graniței s-a efectuat, de regulă, fraudulos, însă au fost utilizate și căile oficiale, întrucât serviciile secrete posedau modelul tuturor actelor românești. Pentru inducerea în eroare a organelor de contraspiionaj române, a fost des utilizat procedeul de a trimite agenți ungari în România, cu sarcina de a se prezenta autorităților și a face declarații de loialitate, furnizând informații nesemnificative, dar punându-se la dispoziția lor pentru a înșela vigilența și a putea activa mai ușor. Pentru o mai bună consolidare a situației, aceștia se stabileau în România și depuneau jurământul de credință față de statul român.

Obiectivele urmărite de Budapesta prin aceste acțiuni erau: culegerea de informații cu caracter militar, politic, economic și diplomatic; propaganda și agitația revizionistă în rândurile populației maghiare; organizarea de acțiuni teroriste și de sabotaj pe teritoriul României; pregătirea unei eventuale agresii-

uni militare; descoperirea și contracararea acțiunilor antirevizioniste ale statului român pe plan internațional. Cele mai mari eforturi au fost întreprinse în direcția culegerii de informații privind efectivele și dislocarea unităților militare române, armamentul din dotare, sistemul de pregătire și planurile de luptă, fortificațiile militare la granița româno-ungară și sustragerea unor documente secrete. În același timp, s-a acordat o atenție deosebită industriei de apărare, identificarea pozițiilor strategice și monumentelor istorice și de artă din România, cunoașterea stării de spirit a populației românești și a celei maghiare, evoluția relațiilor diplomatice și economice ale guvernului de la București cu alte state.

În acest război nevăzut, purtat departe de ochii mass-media, serviciile contrainformative autohtone au reușit să descopere și să anihileze numeroase acțiuni ale spionajului ungar, să aducă în fața justiției militare o serie de persoane care au desfășurat acțiuni subversive. Printre persoanele care au fost dovedite că au lucrat în favoarea Ungariei s-au numărat ofițerii Antonescu⁸ și Stavrescu. De asemenea, au fost identificați o serie de curieri și au fost interceptate unele canale ale spionajului ungar, printre care și organizația de la poștă și telegraf⁹. Totodată, o serie de personalități au atras atenția public asupra pericolului existent la granița de vest, unde provocările propagandistice și eludarea hotărârilor tratatelor de pace nu prevesteau nimic bun¹⁰.

Activitatea teroristă a constituit una din laturile deosebit de agresive ale serviciilor secrete și ale organizațiilor paramilitare, care au vizat declanșarea unor acțiuni de gherilă pe teritoriul statelor vecine, cu scopul de a pregăti o eventuală acțiune militară a armatei ungare în zonele revendicate. Inițial, acțiunea teroristă a apărut în anii 1918-1919, în timpul situației tulburi din Ungaria, prin acte întreprinse de centrul contrarevoluționar de la Seghedin și a culminat cu marile comploturi din anii 1934-1940, îndreptate contra României și Cehoslovaciei. În perioada destrămării statului cehoslovac, 1938-1939, serviciul de informații ungar a primit ordin ca, în colaborare cu tehnicienii Marelui Stat Major, să organizeze în România o rețea teroristă care să servească drept avangardă forțelor ce urmau să intre în Transilvania. Organizația teroristă a luat ființă, creându-se nuclee la Satu-Mare, Oradea, Cluj, Odorhei,

Baia-Mare, Marghita, Miercurea-Ciuc, Zalău, Homorod, Cehul-Silvaniei, Târgu-Mureș și alte centre urbane. Au fost instalate posturi de radio clandestine, linii de curiei care, trecând ilegal granița, au transportat fonduri, explozivi și alte materiale necesare atentatorilor. Planul a prevăzut ca, în momentul începerii operațiilor militare, postul de radio Budapesta să transmită teroriștilor, prin limbaj convențional, ordinele necesare pentru începerea acțiunii pe întreg teritoriul Transilvaniei. Obiectivele principale erau distrugerea podurilor de cale ferată și a drumurilor, depozitele de muniții, aeroporturile, uzinele militare sau pentru utilități, lucrările de artă etc. Rețeaua teroristă a inclus 130 de persoane, din cele mai diverse categorii sociale și profesionale, sub conducerea unui nucleu format din Károly Köpf, preot din Satu-Mare, Zoltán Göbl, medic, Gábor Sárkady, farmacist, Ferencz Linzembold, preot, Victor Heinrich, droghist, Zoltán Simon, muncitor, Sándor Szekely, frizer, Bela Roth, fabricant. Alcătuirea nucleului a fost realizată de Gábor Orosz, bibliotecar la Universitatea din Budapesta și fost preot din Satu-Mare, recrutor al serviciului de informații ungar și unul din îndrumătorii secreți ai minorității maghiare din România. Acțiunea a fost zădărnicită de organele contrainformative române¹¹, care au monitorizat activitatea celor implicați și, la momentul oportun, în octombrie 1939, au arestat pe toți cei implicați și au confiscat întregul arsenal adus de peste graniță. Alte echipe teroriste cu intenții similare, anihilate de serviciile specializate române, au mai fost descoperite la Sighet (ianuarie 1940), Valea lui Mihai (februarie 1940), Andrid și Săcășeni (iunie 1940).

În vara anului 1940, în timpul tratatelor dintre guvernele de la București și Budapesta în problema Transilvaniei, autoritățile ungare au trimis alte grupe teroriste¹², cu misiunea de a distruge căi ferate și rutiere, a incendia păduri, sate românești și germane, a otrăvi fântânile, pentru a îngreuna evacuarea armatei, a autorităților și a populației civile din zonele estimate a fi cedate de România. În cazul nefinalizării tratatelor, aceste grupe trebuiau să declanșeze o acțiune de teroare asupra populației civile, sens în care armata Ungariei ar fi intervenit pentru restabilirea ordinii. Rezidența pe teritoriul României a fost stabilită la Oradea, însă și de această dată, structurile de siguranță națională au neutralizat cu succes aceste acțiuni.

După ocuparea Transilvaniei de nord-est,

în urma dictatului de la Viena, activitatea serviciului de spionaj ungar în România, în conformitate cu planurile expansioniste declarate, a fost radical organizată și extinsă, pentru a întări dominația asupra naționalităților din teritoriile anexate și a cucerii altele. În teritoriul anexat, la Cluj, Târgu Mureș, Baia Mare și în alte orașe, au fost create școli de spionaj pentru pregătirea agenților ce urmau să fie infiltrați în România. Aceștia erau pregătiți atât în tehnica culegerii informațiilor, cât și în săvârșirea actelor de sabotaj și diversiune asupra unor obiective militare și de importanță strategică din teritoriul românesc. Marile unități militare ungare din Transilvania, dotate cu peste 20 de aparate de emisie-recepție, au desfășurat o puternică activitate informativă asupra spațiului românesc din zona de graniță. Prin organizațiile paramilitare – Crucile cu Săgeți, Reînnoirea Maghiară ș.a. – au fost inițiate acțiuni informative asupra populației românești din teritoriul cedat. Obiectivul final al acestor ingerințe era realizarea unui stat ungar considerabil mărit din punct de vedere teritorial și cu o poziție predominantă în sud-estul Europei.

Un prețios auxiliar al serviciilor secrete din Transilvania de nord-est a fost reprezentat de organizațiile pe bază de voluntariat patriotic, care au urmărit și reprimat rezistența antihorthystă, înarmarea și pregătirea militară a populației în cazul unui conflict cu România. Printre acestea se afla și „*Poliția civilă voluntară*”, compusă numai din cetățeni unguri verificați și care lucrau pe bază de sentimente naționale. Această poliție avea și sarcini contrainformative, îndreptate împotriva mișcărilor proromânești. Numai în județul Someș, efectivele acestei poliții s-au ridicat la aproape 3000 de persoane.

La București, Legația Ungariei a desfășurat o vie activitate de culegere de date, în scopul pregătirii informative a agresiunii militare, proiectată a anexa prin forță restul Transilvaniei. Agenții aflați pe teritoriul românesc au fost dotați cu circa 50 de aparate de radio emisie-recepție și au fost îndrumați a obține, cu prioritate, date cu caracter militar¹³. Sub conducerea Legației a luat ființă și a activat „*Serviciul de Autoapărare Maghiară din România*” (SAM), finanțat de către Budapesta, comunitatea maghiară din România și evreii maghiarizați, pentru a se bucura de protecția lui. Serviciul avea misiunea oficială de a Proteja populația maghiară în cazul unui conflict armat ungaro-român, dar în realitate

a urmărit angrenarea minorității în acțiuni subversive îndreptate contra unităților militare române și în sprijinirea grupurilor teroriste sosite din Ungaria. Regulamentul a prevăzut încorporarea obligatorie a tuturor cetățenilor maghiari, indiferent de sex, de la vârsta de 18 ani, care depuneau un jurământ secret și erau organizați pe grupe (active și pasive). Grupele active erau destinate unei colaborări efective cu trupele ungare, prin săvârșirea de sabotaje, acte de teroare, spionaj, distribuirea armelor și sprijinirea parașutiștilor lansați de aviația ungară. Un rol deosebit a revenit SAM din București, deoarece în întreprinderile industriale lucrau circa 15.000 de muncitori maghiari, iar o bună parte din aceștia chiar în uzine de armament.

După aprecierile Serviciului Special de Informații, formulate în 1943, acțiunile ungare desfășurate pe teritoriul românesc reprezentau „*față de amploarea și obiectivele sale imperialiste, precum și față de rezultatele obținute până în prezent în diferite domenii, perspectivele de viitor ale iredentismului maghiar apar ca un pericol real în primul rând pentru România*”¹⁴. Pe măsură ce se contura tot mai evident înfrângerea pe câmpul de luptă, agresivitatea serviciilor secrete ungare s-a înăsprit. O atenție deosebită a fost acordată participării armatei române pe frontul de est, pierderile suferite de aceasta, moralul în rândul militarilor, precum și efectivele existente în apropierea graniței comune. S-a încercat agravarea relațiilor dintre România și Germania, acuzând de mai multe ori, pe baza unor informații false sau inventate, că unitățile militare române sabotează războiul, iar înfrângerile de la Stalingrad și Cotul Donului se datorează neangajării serioase a trupelor române. În același timp, serviciul de spionaj ungar nu a scăpat din atenție mișcarea de rezistență existentă în România, care promova ieșirea din alianță cu Germania și, evident, redobândirea teritoriului cedat prin Dictatul de la Viena.

Arbitrajul de la Viena nu a mulțumit pe deplin cercurile conducătoare ungare, care au căutat noi pretexte pentru a menține deschis litigiul teritorial, menit a aduce noi concesii din partea României. Aceeași linie obstructionistă a fost imprimată de către oficialitățile de la Budapesta și forurilor politice conducătoare ale minorității maghiare din România. Centrul acțiunii revizioniste maghiare din România a fost instalat la Aiud, sub forma camuflată a unui „*cerc cultural*”, condus de

Páll Szász, fost deputat în Parlamentul român și vicepreședinte al Comunității maghiare. Pentru consolidarea și extinderea influenței maghiare în cadrul statului român, liderii minoritari au examinat și modalitatea de a cere protecția Germaniei, demersurile în acest sens fiind conduse de contele Adam Teleky. În scop de propagandă, manualele de geografie și istorie din Ungaria au prezentat Transilvania de sud drept un teritoriu în curs de eliberare și „revenire” la regatul Sfântului Ștefan. După intrarea Ungariei în războiul antisovietic, o delegație condusă de moșierul Gábor Pál, fost deputat în Parlamentul român din județul Ciuc, s-a prezentat cu un memoriu la Budapesta și a cerut ocuparea Transilvaniei, concomitent cu intervenții diplomatice la Berlin și Roma pentru a sprijini această idee.

Ocuparea Ungariei de către armata germană (martie 1944) a redus amploarea acțiunilor informative și subversive împotriva României, care au continuat, mai ales, printr-o propagandă susținută destinată susținerii moralului populației maghiare. Prin actul de la 23 august 1944, când România a întors armele împotriva Germaniei și Ungariei, planurile expansioniste ale guvernului de la

Budapesta au fost lichidate, iar prin convenția de armistițiu dintre România și Națiunile Unite, semnată la Moscova (12 septembrie 1944), au fost declarate „nule și inexistente” hotărârile Dictatului de la Viena. În perioada următoare, acțiunile au fost direcționate către planul diplomatic, în vederea elaborării tratatelor de pace, acolo unde reprezentanții revizionismului au cerut ca Transilvania să fie, măcar, independentă, dar în nici un caz redată României¹⁵. Discuțiile privind proiectul Tratatului de Pace cu România au debutat la 7 mai 1946, în aceeași zi Consiliul miniștrilor de externe ai Marilor Puteri declarând nul și neavenit Dictatul de la Viena. În cadrul discuțiilor ulterioare, delegatul Cehoslovaciei a propus asimilarea propagandei revizioniste ungare cu cele ale organizațiilor de tip fascist, iar reprezentantul Iugoslaviei a constatat că politica guvernului ungar este identică cu cea a regimului horthyst, care a fost „izvorul permanent al revizionismului ungar și a tuturor tendințelor antidemocratice posibile”¹⁶. Tratatul de Pace, semnat la 10 februarie 1947, a adus reparația cuvenită Statului român, prin care justetea cauzei naționale și, implicit, adevărul istoric, au triumfat.

Alin Spânu

Note

1. Pe larg despre actul de la 30 august 1940 în: A. SIMION, *Dictatul de la Viena*, Editura Albatros, București, 1996; NEAGU COSMA, *Dictatul de la Viena (30 august 1940) – consecință a crimei organizate statal de către Ungaria și a colaboraționismului unor unguri din România*, Bravo Press, 1996; CORNEL GRAD, *Al doilea arbitraj de la Viena*, Institutul European, Iași, 1998.

2. Pe larg despre situația românilor din teritoriul cedat a se consulta: *Teroarea horthysto-fascistă în nord-vestul Transilvaniei septembrie 1940 – octombrie 1944* (coord. MIHAI FĂTU, MIRCEA MUȘAT), București 1985.

3. Amiralul **Miklos Horthy de Nagybanya** (n. 1868, Kenderes, Ungaria – d. 1957, Estoril, Portugalia), militar de carieră, aghiotant al împăratului Franz Joseph, participant la primul război mondial ca șef al marinei austro-ungare. Face parte din guvernul de la Szeged (1919), opus guvernului comunist condus de Bela Kun, este ales regent (1920) și se opune revenirii fostului împărat Carol al IV-lea în Ungaria (1921). Favorabil politicii europene de revizuire a tratatelor de pace de la Paris înălțată de Germania, a dezvoltat o diplomatie agresivă față de statele vecine Ungariei. Prin presiunea Germaniei și Italiei, în perioada 1938-1940, guvernul de la Budapesta

a primit unele teritorii din Cehoslovacia, Iugoslavia și România, care fuseseră în componența imperiului dualist. A încercat să scoată Ungaria din război, însă Hitler a decis ca, în martie 1944, țara să fie ocupată de trupele germane, iar Horthy să fie înlăturat. Reținut în Germania (octombrie 1944 – aprilie 1945), preluat de americani (aprilie-septembrie 1945), fostul regent s-a refugiat în Portugalia.

4. **Bela Kun** (n. 20 februarie 1866, Cehu-Silvaniei – m. 30 noiembrie 1939, URSS), membru al Partidului Social-Democrat din Ungaria (1902), director al asigurărilor muncitorești din Cluj, participant la primul război mondial și prizonier în Rusia (1914-1918), fondator al ziarului *Gazeta Roșie* și al Partidului Comunist din Ungaria (1918), comisar al poporului pentru afaceri externe în timpul republicii Sovietice Ungare (martie-august 1919), emigrat în Austria și URSS, unde a devenit membru în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste (1921). În perioada epurărilor staliniste a fost deportat în Siberia, unde a murit în condiții neclare.

5. Pentru detalii a se consulta: IOAN DUMITRU, *Spionajul maghiar în România 1918-1940*, Editura Concordia, Aiud, 1990, p. 13-22 (cap. II, Organizarea generală a serviciu-

lui de spionaj maghiar); MARIAN URECHE, *Serviciile secrete maghiare*, ISI, București, 1992; LIVIU GĂITAN, *Serviciul de spionaj horthyst*, Bran, 1993.

6. Pentru detalii a se consulta: SORIN OPREA, *Obiectivele, mijloacele, metodele și acoperirile folosite în activitatea desfășurată împotriva României de serviciile de informații ale Ungariei*, Editura INI, București, 1996; VALENTIN TRAIAN PONCEA, AUREL ROGOJAN, *Spionajul ungar în România (Origini, evoluție și acțiuni pe spațiul românesc)*, Editura Elion, București, 2007.

7. Pe larg despre această problemă în: ONISIFOR GHIBU, *Acțiunea catolicismului unguresc și a Sf. Scaun în România întregită*, Cluj, 1934; VALERIU ANANIA, *Pro Memoria. Acțiunea catolicismului în România interbelică*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992; FLORIN CHIRIAC, *Propagandă dăunătoare siguranței și interesului statului român / Revizionism maghiar sub semnul crucii*, în revista *Dosarele Istoriei* nr. 11 (75)/2002, p. 31-37.

8. Pe larg despre cazul Antonescu în: N. D. STĂNESCU, *Întâmplări și oameni din Serviciul Secret* (cuvânt înainte, note și selecția textului Marian Ștefan și Gheorghe Neacșu), Editura Enciclopedică, București, 2002, p. 101-108.

9. Un articol pe această temă: ALIN SPĂNU, *Riscuri, patriotism, profesionalism / Cazul agentului "686"*, în revista *Dosarele Istoriei* nr. 1 (113)/2006, p. 31-33.

10. În acest sens, a se consulta: EUGEN TOTI, *Înarmarea clandestină a revizionismului maghiar*, Ediția autorului, Cluj, 1935.

11. Pe larg despre această organizație, dar și despre altele, în: *Marele Stat Major*, Secția II-a, Biroul 1 Informații, *Terorismul maghiar*, Tipografia Marelui Stat Major, București, 1939; C. NEAGU, D. MARINESCU, *Fapte din*

umbră, vol. IV, Editura Politică, București, 1983, p. 104-134 (Acțiuni desfășurate împotriva României de către membrii organizațiilor horthyste în perioada premergătoare și în timpul celui de-al doilea război mondial); MIHAI STRATULAT, *Revizionismul și neorevizionismul ungar*, Editura Globus, București, 1994, p. 165-274 (Organizații terorist-diversioniste în slujba revizionismului); CORNEL GRAD, op. cit., p. 66-70 (Acțiuni teroriste, de diversiune și spionaj maghiare în Transilvania 1939-1940); CRISTIAN TRONCOTĂ, *Istoria serviciilor secrete românești de la Cuza la Ceaușescu*, Editura „Ion Cristoiu”, București, 1999, p. 164-178 (Informații secrete, acțiuni diplomatice și măsuri cu caracter militar la granița de vest a României, februarie 1938 – august 1940).

12. Pe larg despre această problemă în: NEVIAN TUNĂREANU, CONSTANTIN AIOANEI, *Acțiuni ale spionajului ungar împotriva României în perioada 1940-1950*, București, 1996.

13. Mai multe detalii privind acest subiect în: col. Dr. LIONEL OCHEA, *Serviciul Special de Informații al României pe Frontul de Vest 1940-1944*, Editura Tipart, f.a., p. 235-240 (Acțiuni desfășurate de structuri informative ungare pe teritoriul românesc în timpul celui de-al doilea război mondial).

14. Serviciul Special de Informații – *Frontul de Vest, Ungaria organizațiuni iredentiste și formațiuni paramilitare (februarie 1943)*, ediție, postfață și note de Mihai Stratulat, Editura Publiferom, București, 2000, p. 81.

15. Pe larg despre situația Transilvaniei la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, a se consulta: FLORIN CONSTANTINIU, *P.C.R., Pătrășcanu și Transilvania (1945-1946)*, Editura Enciclopedică, București, 2001.

16. MIHAI STRATULAT, *Revizionismul și neorevizionismul ungar*, op. cit., p. 306-307.

Abstract

Methods, means and subversive actions that lead to Romania's disintegration (1919-1944)

Through the peace treaties signed after the First World War, Hungary was forced to demilitarize, to reduce the number and activity of its informative and police organisations, which were so extended and had such a noxious role in repressing the oppressed nationalities under the Dualist Empire. Yet these restrictions were constantly overlooked by the Horthyst Regime and the secret services were restored, they were diversified and developed continuously. Following the example of other totalitarian states, Hungary organized its foreign informative activity on total bases, at the level of the state, beginning with the regent's cabinet and finishing with the last chain of the revisionist organizations. A methodical and complicated organization that compelled all the characteristics of subtle and unscrupulous subversion has been initiated against the neighbouring states, with the final purpose of modifying the borders established in 1919-1920, including also the subversive actions organized to disintegrate Romania.

In 1920 a propaganda and information centre has been established, with the participation of the Hungarian Ministry of National Defence and the Ministry of Foreign Affairs, which comprised sub-sections for Romania at Debrecen, Nagybecskerek and Szeged. The Hungarian organizations and societies from Romania, which had a hidden revanchist and revisionist character, were transformed in time into real spying offices, transferring information to Budapest.

In this invisible war, fought far away from the eyes of the media, the Romanian Anti Espionage Services managed to discover and annihilate a great number of the actions of Hungarian espionage and brought to military justice a series of people whom have undertaken subversive actions.